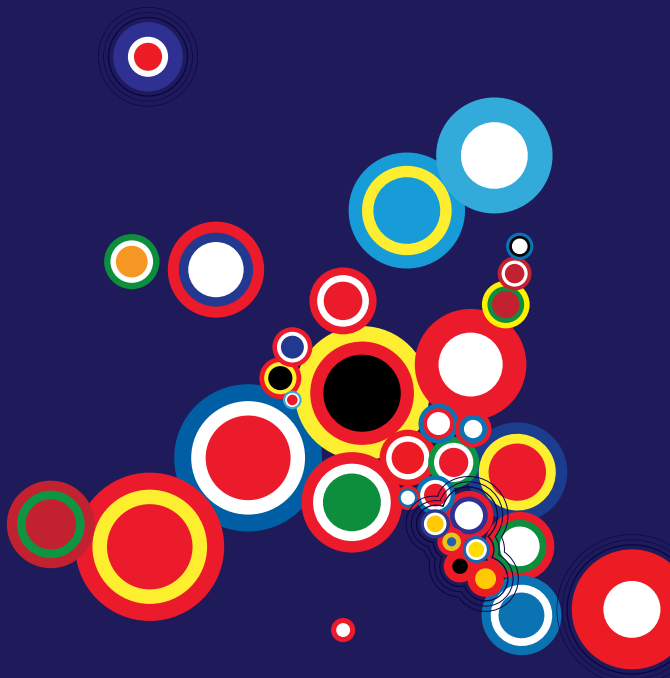

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
Министерство за локална самоуправа

СОЗДАВАЊЕ ЗАЕДНИЧКА ИДНИНА

ИПА-ПРОГРАМА ЗА ПРЕКУГРАНИЧНА СОРАБОТКА

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА – РЕПУБЛИКА АЛБАНИЈА
2014 - 2020

Овој проект е финансиран од Европската унија

D-r Shiret Elezi,

Министер за локална самоуправа

Почитувани,

Добрососедските односи се витални за земјите со цел да се оствари напредок во пристапот во ЕУ и затоа Македонија е посветена на редовно унапредување на односите со соседите и соработката со земјите од Регионот.

Во однос на тоа, задоволство ми е, преку оваа публикација, да ви ја претставам можноста што ја нуди новата програма ИПА II 2014-2020. Министерството за локална самоуправа и Министерството за европски интеграции се во завршната фаза од имплементацијата на ИПА-Програмата за прекуграничната соработка 2007-2013 година и успешно поддржаа 51 проект за коишто беа доделени грантови во износ поголем од 7,2 милиони евра, договорни средства за корисниците на грант во двете земји.

Претставници на двата национални органа и заедничките структури на управување имаа можност да бидат дел од процесот на програмирање и да ги претстават резултатите од претходната програма, како и предизвиците и резултатите од консултантските процеси за новата програма. Ова резултираше со ефикасно завршување на процесот на програмирање и одобрување на новата програма од страна на ЕУ во декември 2014 година.

Предвидено е во периодот 2014-2020 година оваа програма да придонесе во унапредување на вработувањето, трудот, мобилноста и социјалната и културната инклузија преку границата. Понатаму, следуваат тематските приоритети за коишто двете земји се договорија:

1. Поттикнување на туризмот и културното и природното наследство (водени од можноста).
2. Подобрување на конкурентноста, економијата, трговијата и инвестициите (водени од потребите и можностите), и
3. Заштита на животната средина, унапредување на приспособувањето на климатските промени и миграцијата, заштита и управување со ризик (водени од потребите).

Интеграцијата во ЕУ е врвен приоритет на секоја земја од западен Балкан, не само поради тоа што и двете земји ѝ припаѓаат на Европа во географска смисла, туку и заради тоа што Европа игра значајна улога во поддржувањето на тековните реформи за трансформација на нивните општества преку зајакнување на демократската основа и економскиот процес.

Ви посакувам успешна работа и идна соработка.

Со почит,

D-r Shiret Elezi

Klajda Gjoshja,

Министер за европски интеграции

Почитувани присутни,

Република Албанија силно ја поддржува идејата дека и покрај тешкотиите со кои се соочува ЕУ во последните години, коегзистенцијата помеѓу земјите е во сржта на нејзината филозофија. На тој начин, заедно и врз основа на наша меѓусебна соработка можеме успешно да се соочиме со потешкотиите.

Со оглед на фактот дека оваа Прекугранична програма претставува една од најважните програми во кои учествува и Албанија, како и тоа дека добрососедските односи се од витално значење за двете земји, за да се направи напредок кон членството во ЕУ, Албанија е посветена на унапредување на односите со соседите и на соработката со земјите во Регионот.

Целта на Албанија за членство во ЕУ ја прави неопходна потребата да се зајакне соработката меѓу нашите две земји каде што координацијата на заедничките политики и взаемната поддршка за исполнување на нашите цели и приоритетни програми кон интеграцијата во ЕУ е важен процес. Ние сме посветени на соработката со Владата, локалните власти, граѓанското општество и заинтересираните страни, за да се осигура дека нашата соработка во иднина ќе му служи на народот на подобната програмската област во целата негова разновидност.

Што се однесува до новата Прекугранична програма, претставниците на двете национални власти и заедничките раководни структури беа дел од процесот на програмирање и ги претставија резултатите од претходната програма, како и предизвиците и резултатите од процесот на консултации за новата програма. Резултатот беше заокружување на процесот на програмирање и одобрување на новиот програмски документ од страна на Комисијата на Европската унија во декември 2014 година.

Нашите граѓани во двете земји, без оглед на тоа каде живеат, сакаат да имаат побезбедна социјална средина, каде што еднаквите можности ќе им бидат доделени на сите. Во оваа смисла, главната цел на новата програма е повеќе да се стимулира избалансиран, инклузивен и одржлив социоeкономски развој на пограничната област. Се предвидува дека во периодот 2014-2020 година оваа програма ќе придонесе за унапредување на вработувањето, работните, социјалните и културните вклучувања преку границата, врз основа на тематски приоритети, за кои двете земји веќе се согласија, како што се: поттикнување на туризмот, културно и природно наследство, подобрување на конкурентноста, бизнисот, трговија и инвестиции и заштита на животната средина.

Ова е одлична можност за сите нас да бидеме дел од една заедничка соработка во иднина. Ви благодариме за тоа што сте дел од оваа иницијатива.

Најубави желби,

Klajda Gjoshja

СОДРЖИНА

<i>АКРОНИМИ</i>	6
<i>ДЕЛ 1: РЕЗИМЕ НА ПРОГРАМАТА</i>	7
1.1 Резиме на Програмата	7
1.2 Подготовка на програма и вклучување на партнерите.....	8
<i>ДЕЛ 2: ОБЛАСТ ОПФАТЕНА СО ПРОГРАМАТА</i>	9
<i>ДЕЛ 3: СТРАТЕГИЈА НА ПРОГРАМАТА</i>	11
3.1 Објаснување – оправдување на избраната стратегија за интервенција	11
3.2 Опис на приоритетите на програмата.....	13
<i>ДЕЛ 4: ФИНАНСИСКИ ПЛАН</i>	19
<i>ДЕЛ 5: СТРУКТУРИ НА УПРАВУВАЊЕ СО ПРОГРАМАТА</i>	21
5.1 Организациски структури на национално ниво	21
5.2 Оперативни структури.....	21
5.3 Договорен орган.....	21
5.4 Заеднички комитет за мониторинг	21
5.5 Заеднички технички секретаријат/Антиена	22

Оваа публикација е создадена со помош на Европската унија. Содржината на оваа публикација е единствена одговорност на МЛС/ЗТС на ИПА-Програмата за прекугранична соработка меѓу Република Македонија и Република Албанија и во никој случај не ги рефлектира ставовите на Европската унија.

Акроними

ПГС	Прекугранична соработка
СВІВ+	Зајакнување на капацитетите на институциите за прекугранична соработка
ГД	Генерален директорат
ЕУ	Европска унија
ИКТ	Информациска и комуникациска технологија
INSTAT	Институт за статистика на Република Македонија
ИПА	Инструмент за претпристапна помош
ЗРГ	Заедничка работна група
ЗТС	Заеднички технички секретаријат
НИПАК	Национален ИПА координатор
НТЕС	Номенклатура на територијални статистички единици
ОС	Оперативна структура
МСП	Мали и средни претпријатија, вклучувајќи и микро фирми
СВОТ	Анализа на силни страни, слаби страни, можности и закани
ТП	Тематски приоритет

Дел 1: Резиме на Програмата

Програмата за прекугранична соработка меѓу Република Македонија и Република Албанија ќе се спроведе во рамките на Инструментот за претпристапна помош (ИПА II). ИПА II ја поддржува прекуграничната соработка во поглед на унапредување на добрососедските односи, негување на интеграција кон Унијата и унапредување на социоекономскиот развој. Правните одредби за нејзино спроведување се предвидени во следните делови од законодавството:

- Регулатива (ЕУ) бр. 231/2014 на Европскиот Парламент и Советот од 11 март 2014 година со која се воспоставува Инструментот за претпристапна помош (ИПА II);
- Регулатива (ЕУ) бр. 236/2014 на Европскиот Парламент и Советот од 11 март 2014 година со која се поставуваат заедничките правила и постапка за спроведување на инструментите за финансирање надворешни дејства на ЕУ и
- Регулатива на Комисијата (ЕУ) бр. 447/2014 од 2 мај 2014 година за конкретните правила за спроведување на регулативата за ИПА II.

1.1. Резиме на Програмата

Оваа Програма за прекугранична соработка го покрива периодот 2014-2020 година и е поврзана со новата финансиска перспектива на Европската заедница. Беше создадена врз основа на детална анализа на ситуацијата во областа опфатена со Програмата.

Пограничната област меѓу Република Македонија и Република Албанија е окарактеризирана како една од најсиромашните области и една од областите со најнеповолни можности и услови за социоекономски развој на целиот европски континент поради руралниот, планинскиот и оддалечениот карактер на областа за прекуграничка соработка. Дополнително, тековниот развој на областа, опфатена со Програмата, потекнува од група историски, демографски, политички, географски и економски фактори, коишто не можат да се надминат во краток временски период.

Предложената интервенција и активностите произлегуваат од „дрво на проблеми“ комбинирано со стратегиска анализа на билансот на состојбата и ограничените ресурси на Програмата. Таа има за цел справување со најважните проблемски јазли и стратегиска можност, идентификувана преку социоекономска и СВОТ анализа, имено: i) ниско ниво на економска активност пропратено со неусогласеност на понудата и побарувачката на пазарот на труд, ii) неразвиена и застарена инфраструктура и iii) потенцијал за развој на туризмот и културна размена.

Од реална гледна точна, не може да се очекува **областа опфатена со Програмата** брзо да расте, иако **се стреми кон побалансиран, инклузивен и одржлив социоекономски развој** преку тестирање нови инструменти и решенија, учење од другите региони и мобилизација и експлоатација на ендогениот потенцијал. Ова може да доведе до повисок животен стандард, самодоверба и до социјална сигурност.

Програмата се фокусира на три тематски приоритети од Регулативата за ИПА II, коишто произлегуваат од анализа за потребите и можностите. Тие се:

1. Поттикнување на туризмот и културното и природното наследство (водени од можностите);
2. Подобрување на конкурентноста, економијата, трговијата и инвестициите (водени од потребите и можностите) и
3. Заштита на животната средина, унапредување на приспособувањето на климатските промени и миграцијата, заштита и управување со ризик (водени од потребите).

Програмата за прекугранична соработка вклучува и приоритет за техничка помош.

1.2. Подготовка на програма и вклучување на партнерите

Процесот на создавање на оваа ИПА II-Програма за прекугранична соработка меѓу Република Македонија и Република Албанија започна во јули 2013 година. Целиот тек на создавање се базираше на заедничкото искуство низ процесот којшто се одвиваше во периодот 2007-2013 година.

Заедничката работна група го насочуваше развојот на оваа Програма, којашто е составена од претставници на двете оперативни структури, претставници на националните ИПА-канцеларии во двете земји, претставници на НТЕС-3 регионите и некои единици на локалната самоуправа. Работата на ЗРГ беше олеснета и поддржана преку Проектот за техничка помош СВІВ+, финансиран од ЕУ, којшто ја донесе најдобрата меѓународна практика во процесот.

Работни сесии на оперативните структури и ЗРГ се одржуваа за време на целата фаза на создавање на Програмата со цел да се обезбеди ефективна комуникација којашто води до идентификација на тематските приоритети на кои треба да се обрне внимание со цел развој на стратегијата на Програмата и поставување соодветни структури за спроведување и мониторинг. Освен тоа, беа реализирани консултации меѓу двете оперативни структури, како дел од рамката за учење и вмрежување според Проектот СВІВ+.

Дел 2: Програмска област

Географската покриеност и големина на подобната област опфатена со Програмата потекнува од претходната помош за прекугранична соработка на ИПА за Република Македонија и Република Албанија и покрива три НЕТС-3 региони во секоја од земјите. Тие се наведени подолу.

Региони во Република Македонија	Големина на областа опфатена со Програмата (km ²)	Област опфатена со Програмата во % од големината на земјата
Пелагонија	4,717	18.3
Југозападен регион	3,340	13.0
Полог	2,416	9.4
ВКУПНО	10,473	40.7

Региони во Република Албанија	Големина на областа опфатена со Програмата (km ²)	Област опфатена со Програмата во % од големината на земјата
Корча	3,711	12.9
Дебар	2,586	9.0
Елбасан	3,199	11.1
ВКУПНО	9,496	33.0

Извор: Завод за статистика на Република Македонија, INSTAT

Вкупната големина на прекуграничната област во двете земји изнесува 19,969 km². Регионите во Република Македонија опфаќаат 52,5%, а регионите во Република Албанија 47,5% од големината на областа за прекугранична соработка.

Бројот на населението во шесте региони коишто ја сочинуваат областа опфатена со Програмата изнесува 1.427.675 од кои на Република Македонија и се препишуваат 54%, а на Република Албанија 46%.¹

Подобните региони на територијата на Република Македонија вклучуваат 27 општини, а 12 области (со 17 општини) на територијата на Република Албанија. Заедно ја сочинуваат областа опфатена со Програмата. Тие се наведени подолу (по азбучен ред).

Во Република Македонија:

- **Пелагонискиот регион** опфаќа 9 општини: Битола, Демир Хисар, Долнени, Кривогаштани, Крушево, Могила, Новаци, Прилеп и Ресен;

¹ Заклучно со крајот на 2012 година; извор: INSTAT и Заводот за статистика на Република Македонија

- **Полошкиот регион** опфаќа 9 општини: Боговиње, Брвеница, Гостивар, Јегуновце, Маврово и Ростуша, Теарце, Тетово, Врапчиште и Желино;
- **Југозападниот регион** опфаќа 9 општини: Центар Жупа, Дебар, Дебарца, Кичево, Македонски Брод, Охрид, Плашница, Струга и Вевчани.

Во Република Албанија:

- **Регионот Дибра** вклучува: Булкиза, Бурели и Дибра;
- **Регионот Елбасан** вклучува: Церику, Елбасан, Грамши, Либражди, и Пеќини;
- **Регионот Корча** ги вклучува областите Деволи, Корча, Колонја и Поградец.

Дел 3: Стратегија на Програмата

Стратегијата ги признава приоритетите пренесени од засегнатите страни во Програмата (дел 2.2.) кои последователно беа филтрирани и ревидирани од страна на оперативните структури за прекугранична соработка и Заедничката работна група која е главна за создавање и примена на начелото за **координација**. Беа направени стратески избори во однос на следните општи начела:

Усогласеност – тематските приоритети не се изменети и се поставени во Анекс III од Регулативата за ИПА II и соодветно во Стратескиот документ за повеќе земји;

Партнерство – избрани се соодветни приоритети врз основа на повратни информации од организациите коишто ги претставуваат регионалните, локалните, урбаните и други јавни органи, економските и социјалните партнери, како и граѓанското општество, партнерите за заштита на животната средина, невладините организации и организациите одговорни за промовирање на еднаквоста;

Фокус – стратегијата обезбедување релевантен и ефикасен фокус на **ограничените ресурси** и интервенција врз основа на социјалните и економските детали на областа опфатена со Програмата којашто се фокусира на избраните теми, како и целите и мерките со фундаментално значење од социоекономската кохезија и посакуваниот развој; и

Усогласеност со Националната програма – Програмата ги дополнува и подобрува националните стратегии поставени во стратешките документи на земјата со поддржување на регионалната и територијалната соработка.

3.1. Објаснување – оправдување на избраната стратегија за интервенција

Содржината на предложената стратегија произлегува од:

1. СВОТ и анализа на ситуацијата;
2. Идентификувани проблеми и стратеска можност; и
3. Рангирање на тематските приоритети според нивната важност за областа опфатена со Програмата: поттикнување на туризмот и културното и природно наследство, подобрување на конкурентноста, економијата, трговијата и инвестициите и заштита на животната средина, унапредување на приспособувањето на климатските промени и миграцијата, заштита од управување со ризик.

Побалансиран, инклузивен и одржлив социоекономски развој стимулиран во пограничната област е мисија на Програмата и нејзината главна цел, со оглед на среднорочната перспектива на предложената интервенција.

Програмата се стреми кон синергија со **конкретните цели на ИПА II и стратегиските документи на земјата** во однос на: поддршка во развојот на граѓанското општество, социјалниот дијалог, негување на вработувањето и развој на човечкиот капитал, социјалната и економската инклузија и територијалната соработка.

Табела 1: Синтетички преглед на оправдувањето за избор на тематските приоритети

Избрани тематски приоритети	Оправдување за изборот
Поттикнување на туризмот и културното и природното наследство (Регулатива TP4IPA II)	Врз основа на идентификувани стратегиски можности поврзани со зголемената важност на туризмот како економска можност, додека пак поттикнувањето на културната размена и промоција на природното наследство ќе го одржи дијалогот меѓу луѓето и граѓанското општество од една страна и институциите од друга страна.
Подобрување на конкурентноста, економијата, трговијата и инвестициите (Регулатива TP7IPA II)	Се стреми кон решавање на ниските стапки на вработеност во областа опфатена со Програмата. Ова ќе биде засегнато преку подобрување на пристапот до пазари, зголемената употреба на ИКТ алатките, вклучувајќи ја и е-трговијата и поефикасна експлоатација на можностите што ги нуди синџирот на вредности во пограничната област.
Заштита на животната средина, унапредување на приспособувањето на климатските промени и миграцијата, заштита од управување со ризик (Регулатива TP2IPA II)	Цели кон тоа да одговори на конкретните потреби на еден од најзапоставените сектори на политика. Во контекст на прекуграничната соработка ова ќе се занимава со прашања на промовирање почиста и позелена економија, поодговорна и одржлива употреба на природните ресурси, климатската флексибилност, поддршка на инфраструктурата (против поплави и шумски пожари) и ерозија на почвата во планинската погранична област.

Техничката помош ќе обезбеди добро управување со Програмата за време на нејзиното спроведување и развој на капацитетите на релевантните засегнати страни во Програмата. Распределувањето на финансиите за овој приоритет изнесува 10% од буџетот на Програмата.

Индикативна распределба на буџетот за тематските приоритети претставува консензус меѓу начелото за **фокусирање** комбинирано со балансирана дистрибуција на средствата. Исто така, се обрнa внимание на капиталниот интензитет на веројатните проекти и фактичкото рангирање на тематски приоритет каде туризмот, културното и природното наследство беа најпретпочитани теми за поддршка.

Приоритет	Распределба на буџет (%)
1. Поттикнување на туризмот и културното и природно наследство (TP4)	31,5
2. Подобрување на конкурентноста, економијата, трговијата и инвестициите (TP7)	31,5
3. Заштита на животната средина, унапредување на приспособувањето на климатските промени и миграцијата, заштита и управување со ризик (TP2)	27,0
0. Техничка помош	10,0
ВКУПНО	100

Начелото за **паметен, одржлив и инклузивен раст се препознава како меѓусекторско прашање** и се применува за сите тематски приоритети на Програмата и нивните цели.

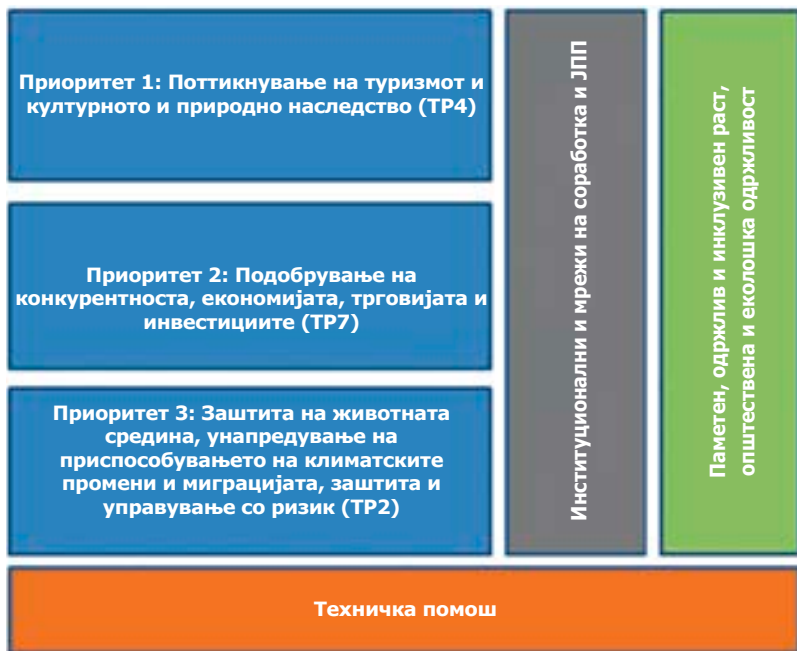
Предложената стратегија, исто така, **се основа на клучните наоди и препорака од Нацрт-извештајот за проценка на прекуграничната соработка меѓу Република Македонија и Република Албанија** за 2007-2013 година.

3.2. Опис на тематските приоритети на Програмата

Описот на секој тематски приоритет се регулира во форма на работен лист за приоритети со содржина и структура слична за секој приоритет, додека пак приоритетот за техничка помош има специфична содржина.

Нумерирањето на тематските приоритети од Програмата е редоследно според рангирањето на важноста на тематските приоритети, пресметани за време на вежба за подготовка на Програмата во однос на конкретно нумерирање на тематските приоритети посочено во Регулативата за ИПА II.

Бројките претставени подолу ја покажуваат токму таа логика за интервенција на Програмата и поклопувањето на поединечни приоритети со меѓусекторските и хоризонталните прашања.

Бидејќи перспективата на Програмата 2014-2020 е повеќе оријентирана кон резултат отколку рамката ИПА 2007-2013 година, сите индикатори за резултат, наведени во работните листови подолу, имаат за цел да дадат информации за изборот на операциите и проектите коишто треба да се поддржат. Тие директно ќе придонесат за индикаторите дефинирани за Програмата.

Содржината на интервенцијата, опишана подолу, ги разгледува забелешките и конструктивните коментари дадени за време на јавните настани за консултација, одржани во областа опфатена од Програмата во периодот декември 2013 – март 2014 година.

Тематски приоритет 1: Поттикнување на туризмот и културното и природното наследство (TP4)

Преглед и стратегиска референца на тематскиот приоритет

Европа претставува број еден туристичка дестинација во светот со културен туризам и голем број големи места, како и голем проток на меѓународни и домашни посетители. Туристичките политики ќе треба да се приспособат на овие трендови и да развијат квалитетна понуда со која ќе се промовираат локалните култури и традиции и ќе се обрне внимание на одржливите ас-

пекти: заштита на наследството, околината и локалната култура. Областа опфатена со Програмата цели кон тоа да се опфатат стратегиски можности кои произлегуваат од поширокиот потенцијал на целиот континент, што е во согласност со концептот на одржлив и културен туризам, промовиран од страна на Генералниот директорат за претпријатија и индустрија.

Туризмот е еден од приоритетните економски можности што се во интерес на популацијата од прекуграничната соработка. Иако угостителската индустрија е нееднакво распределена во областа опфатена со Програмата, таа сепак расте во двете земји. Во моментов, активностите поврзани со туризмот се главниот извор на приход за населението во охридскиот и преспанскиот регион во летните месеци, но има неискористен потенцијал за развој на културен, авантуристички и поодржливи туризам во целиот регион на прекугранична соработка.

Соработката помеѓу различни институции и организации во регионот на прекугранична соработка се зголемува, но сепак постои отсуство на одржливи заеднички потфати од поголем размер. Активностите опфатени во овој тематски приоритет, исто така, ја поддржуваат соработка меѓу институции врз основа на валоризација на хетерогената понуда и потенцијал на различните култури и традиции присутни во областа и меѓусебните интеракции. Тие треба да придонесат кон справување со предизвиците како што се: заштитата на природните и културните ресурси, промовирање на добросостојбата на локалните заедници, подобрување на квалитетот на работните места во туризмот, ограничување на влијанието коешто туризмот го има врз животната средина, а е поврзано со транспортот итн.

Специфична цел

Специфичната цел на овој тематски приоритет се стреми кон **развој на потенцијалот на туризмот со промовирање на културното наследство и вредности** (SO 1.1).

Тематскиот приоритет ќе поттикне разноликост на понудата, туристичките услуги и на производите. Со поддржување на проекти кои ги промовираат одржливите тематски туристички производи, Програмата ќе ја зајакне транснационалната соработка во однос на одржливиот туризам, ќе поттикне поголема вклученост на малите и микро претпријатијата, како и на локалните власти и ќе ја стимулира конкурентноста на туристичката индустрија по пат на зголемено фокусирање на разноликоста на одржливи тематски и културни туристички производи. Тематскиот приоритет, исто така, се стреми кон подобрување на вештините на персоналот од угостителството, вклучувајќи и стручна обука за недостатокот од вештини за различен вид туристичка понуда, на пример за туристички водичи и обучувачи специјализирани за зимски спортови, планински спортови, рурален и авантуристички туризам, персонал за хотелски услуги итн.

Очекувани резултати

Овој тематски приоритет цели кон остварување на следните резултати:

- 1.1.1 Зголемување на деловните можности за локалните даватели на услуги и оператори во полето на туризмот, и
- 1.1.2 Унапредување на меѓусебната соработка, разбирање и почит кон културното наследство и вредностите.

Тематски приоритет 2: Подобрување на конкурентноста, економијата, трговијата и инвестициите (TP7)

Преглед и стратегиска референца на тематскиот приоритет

Високата невработеност, ниските стапки на вработеност и додадената вредност на економијата во областа опфатена со Програмата се прашања кои предизвикуваат сериозна загриженост. Според тоа, промоцијата, одржливоста и создавањето на работни места и алтернативни извори на приходи е една од главните цели на политиката за социоекономскиот развој во регионот на прекугранична соработка во овие околности.

Тематскиот приоритет се стреми кон поддржување на пристапот до пазарите на економските оператори во сите клучни сектори од економијата во областа опфатена со Програмата, зголемување на ИКТ алатките и технологиите и опфаќање на неискористените можности од синџирот на вредности, вклучувајќи ги оние во руралната економија. Се очекува тие да придонесат кон зголемување на конкурентноста, развојот на трговијата и нови инвестиции во областа опфатена со Програмата.

Целта на активностите од овој тематски приоритет е справување со ограничениот број стратегиски можности поврзани со конкурентноста, што останува еден од клучните столбови во Стратегијата Европа 2020. Опсегот на предложената интервенција е целосно усогласен со секторскиот пристап на ИПА II: Област на политика А – Процес на транзиција и институционално градење, сектор: Развој на приватниот сектор и тематската цел 3 од Структурните средства за интервенција: Конкурентност на МСП.

Специфична цел

Овој тематски приоритет се фокусира на **зајакнувањето на продуктивниот капацитет на МСП и пристапот до пазарите (SO 2.1)**.

Интервенцијата ќе се фокусира на подобрување и зголемување на свеста за можностите коишто произлегуваат од постојниот синџир на економски вредности, поддршка кон сертифицирање на квалитетот на производите и процесите потребно за меѓународните пазари и зголемена употреба на модерните техники за продажба, вклучувајќи и е-трговија. Со цел да се поттик-

не руралната економија и нејзините стратегиски можности ќе се изработи кампања за отворање/развој на пазарите за свежи производи.

Очекувани резултати

Очекуваниот резултат поврзан со специфичната цел на тематскиот приоритет е:

- 1.1.1 Зголемување на свеста и капацитетот на МСП и новоотворените претпријатија за влез во нови пазари и синџирот на вредности.

Тематски приоритет 3: Заштита на животната средина, унапредување на приспособувањето на климатските промени и миграцијата, заштита и управување со ризик (TP2)

Преглед и стратегиска референца на тематскиот приоритет

Областа опфатена со Програмата се карактеризира со богата и разнолика животна средина и природа и генерално претставува чиста и зелена територија. Меѓутоа, на регионот му недостига инфраструктура за заштита на животната средина, стратегии и практики за рано препознавање, превенција и управување со ризик. Пограничната област е склона кон лошо време и климатски феномени, особено кон големи бури и дождови што резултира со локални поплави и лизгања на земјиштето, оштетувајќи ги патиштата, приватните имоти и земјоделското земјиште. За време на суша, шумските пожари ја уништуваат руралната економија и посевите. Временските услови се едно од прашањата за коишто треба да се разговара преку овој тематски приоритет.

Освен тоа, се разгледуваат подобрувања во собирањето цврст отпад, управувањето и третирањето отпад и превентивни практики за ерозија на почвата како приоритетни полиња на интервенција во регионот за прекугранична соработка.

„Да се живее добро во ограничувањата на нашата планета“ е главниот наслов на новата Акциска програма за животна средина 2020, која треба да се предложи од страна на Комисијата. Овој тематски приоритет од Програмата за прекугранична соработка е граден врз основа на тој наслов и е во согласност со Политика за ИПА II – Област Б: Регионален развој, сектор: Животната средина и климатските промени и тематските цели 5 и 6 од Структурните средства за интервенција: Промоција и приспособување на климатските промени, заштита од ризик и управување и заштита на животната средина и унапредување на ефикасноста на ресурсите.

Активностите од тематскиот приоритет ги опфаќаат „меките проекти“, кои целат кон подобрување на свеста и промоција на поодржлива употреба на ресурсите, позелена економија, како и поддршка на малите инвестиции во

инфраструктурата за заштита на животната средина за коишто се смета дека имаат значително влијание врз прекуграничната соработка и создаваат демонстративен ефект. Интервенцијата, исто така, се стреми кон решавање на нискиот финансиски и институционален капацитет на јавните комунални претпријатија и унапредувањето на практиките за одржливо земјоделство и методи за земјоделско производство.

Специфична цел

Зголемена е свеста за позелена економија, почиста животна средина и климатските промени, ова е насловот на специфичната цел на овој тематски приоритет (SO 3.1).

Тематскиот приоритет има јасна просторна димензија за која е потребно пристап базиран на место бидејќи одредени погранични територии се издвојуваат и ќе се фокусира на создавање на свеста и знаење, интеграција на заедниците и целните групи, како и спроведување на реални мерки за решавање на прашањата наведени во делот горе. **Посебен фокус ќе биде насочен кон обработка на градежното дрво од шумите и снабдувањето со вода.**

Очекувани резултати

Овој тематски приоритет цели кон остварување на следните резултати:

- 1.1.1 Негување на свеста и знаење за одржлива употреба на природните ресурси и животната средина, и
- 1.1.2 Надградување на јавната инфраструктура којашто е ранлива на поплави, ерозија на почва и шумски пожари.

Техничка помош

Конкретната цел на техничката поддршка е да обезбеди ефикасно, ефективно, транспарентно и навремено спроведување на Програмата за прекугранична соработка, како и зголемување на свеста од програмата меѓу националните, регионалните и локалните заедници и, генерално, населението во областа опфатена со Програмата. Исто така, ги поддржува активностите за зголемување на свеста на ниво на земја со цел да ги информира граѓаните во двете земји кориснички на ИПА II. Понатаму, како што покажа искуството со Програмата 2007-2013, овој приоритет ќе го зајакне и административниот капацитет на органите и корисниците преку спроведување на Програмата во поглед на подобрување на сопствеништвото и одржливоста на Програмата и резултатите од проектот.

Распределбата на техничката помош ќе се користи за поддршка во работата на националните оперативни структури и Заедничкиот комитет за монито-

ринг (ЗКМ) во обезбедување ефикасно поставување, спроведување, мониторинг и процена на програмите, како и оптимална употреба на ресурси. Ова ќе се постигне преку воспоставување и работење на Заеднички технички секретаријат (ЗТС) на територијата на Република Македонија и Антена во Република Албанија. ЗТС ќе биде одговорен за секојдневното управување со Програмата и ќе поднесува извештаи на оперативните структури и ЗКМ.

Очекувани резултати:

Зголемена административна поддршка на оперативните структури и Заедничкиот комитет за мониторинг на Програмата.

Овој приоритет ќе обезбеди непрекинато спроведување на Програмата во сите нејзини фази. Ова ја вклучува и достапноста на финансиски средства и распределување на квалификуван персонал одговорен да им помага на оперативните структури и на Заедничкиот комитет за мониторинг, како и воспоставување и спроведување на механизми и постапки за управување, мониторинг и контрола. Доколку е потребно, ќе придонесе и кон подготовката на последователниот финансиски циклус (2021-2027).

Дел 4: Финансиски план

Табела 1 го покажува индикативниот годишен износ на придонесот на Унијата кон Програмата за прекугранична соработка во милиони евра за периодот 2014-2020. Табела 2 ја покажува индикативната распределба на средства по тематски приоритет во милиони евра, како и индикација за максималниот износ на кофинансирање од страна на Унијата.

Година	Програма за прекугранична соработка меѓу Република Македонија – Албанија од ИПА II							Вкупно (ЕУР)
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2014-2020
Операции од ПГС (сите тематски приоритети)	1190000	1700000	1700000	1190000	1700000	1700000	1530000	10710000
Техничка помош	510000	0,00	0,00	510000	0,00	0,00	170000	1190000
Вкупно (ЕУР)	1700000	1700000	1700000	1700000	1700000	1700000	1700000	11900000

Табела 1: Индикативно финансиски средства на годишно ниво за Програмата за прекугранична соработка за 2014-2020

ПРИОРИТЕТИ	Програма за прекугранична соработка меѓу Република Македонија – Албанија 2014-2020 од ИПА II			
	Придонес од Унијата	Кофинансирање од корисник/ци	Вкупно средства	Стапка на придонес од Унијата
	(а)	(б)	(в) = (а)+(б)	(г) = (а)/(в)
1 Тематски приоритет – Поттикнување на туризмот и културното и природно наследство	3750000.00	661764,71	4411764,71	85%
2 Тематски приоритет – Подобрување на конкурентноста, економијата, трговијата и инвестициите	3750000,00	661764,71	4411764,71	85%
3 Тематски приоритет – Заштита на животната средина, унапредување на приспособувањето на климатските промени и миграцијата, заштита и управување со ризик	3210000,00	566470,58	3776470,58	85%
4 – Техничка помош	1190000,00	0,00	1190000,00	100%
ВКУПЕН ЗБИР	11900000,00	1890000,00	13790000,00	

Табела 2: Индикативни финансиски средства по приоритет за периодот 2014-2020 и стапка на придонес на Унијата

Придонесот на Унијата се пресметува во однос на подобните трошоци, којшто се базираат на вкупните подобни трошоци, вклучувајќи ги јавните и приватните расходи. Стапката на кофинансирање на Унијата на ниво на секој тематски приоритет нема да биде помала од 20%, а не повисока од 85% од подобните трошоци.

Кофинансирањето на тематските приоритети ќе бидат обезбедени од страна на корисниците на грантот. Корисниците на грантот треба да придонесат со минимум од 15% од вкупните подобни трошоци.

Износот определен за техничка помош е ограничен на 10% од вкупниот износ распределен на Програмата. Стапката на кофинансирање на Унијата ќе биде 100%.

Средствата за тематските приоритети ќе бидат префрлени преку Одлука на Комисијата за спроведување, покривајќи алокации од една до три години, соодветно. Средствата за техничка помош ќе бидат префрлени преку посебна Одлука на Комисијата за спроведување.

Дел 5: Структури на управување со Програмата

5.1. Организациски структури на национално ниво

НИПАК на земјите учеснички сносат заедничка одговорност со цел да се обезбеди дека целите поставени во предложените програми за прекугранична соработка се во согласност со целите на стратешките документи на ИПА II.

Во Република Македонија, заменик-премиерот за европски прашања е назначен за национален координатор за ИПА и дејствува како претставник на земјата „вис-а-вис“ Комисијата. Националниот координатор за ИПА ја назначи г-ѓа Мјелма Мехмети-Петерсен за координатор за прекуграничната соработка. Во Албанија, национален координатор за ИПА е Министерот за европски интеграции.

5.2. Оперативни структури

Оперативните структури ќе бидат воспоставени во рамките на администрацијата на секоја земја учесничка за подготовка, спроведување и управување со програмите за прекугранична соработка. Тие се:

Република Македонија

Министерство за локална самоуправа

Република Албанија

Министерство за европски интеграции

5.3. Договорен орган

Договорен орган е Европската унија во Република Македонија.

Република Македонија

Делегација на Европската унија

5.4. Заеднички комитет за мониторинг

ЗКМ е телото кое ги донесува одлуките за Програмата за прекугранична соработка и е одговорно за следење на ефективностата и квалитетот на спроведувањето на Програмата. ЗКМ е составен од претставници на НИПАК или координаторите за територијална соработка, како што е соодветно, и претставници на земјите учеснички (национални, регионални, локални органи), вклучувајќи ги и оперативните структури за прекугранична соработка и, каде што е потребно, други засегнати страни - организации од граѓанското општество. Комисијата ќе учествува во работата на ЗКМ во советодавно својство.

5.5. Заеднички технички секретаријат/Антиена

Заедничкиот технички секретаријат – Струга (ЗТС) ќе и помага на Комисија, оперативните структури и ЗКМ. ЗТС ќе биде управуван од двете оперативни структури. Локацијата на ЗТС е во Струга, Република Македонија. Има и Антиена во Елбасан, Албанија.

Заедничкиот технички секретаријат претставува административно тело на Програмата, одговорен за нејзиното секојдневно управување.

Брошурата е подготвена во рамките на проектот
„Техничка помош на Министерството за локална самоуправа за спроведување на
прекуграничната соработка со Албанија“ ИПА/2013/333-498

Имплементатор:

Република Македонија
Министерство за локална
самоуправа
„Свети Кирил и Методиј“ 54
1000 Скопје
Тел: (+389 2) 3253 921
Факс: (+389 2) 3253 920
www.mls.gov.mk

Република Албанија
Министерство за европски
интеграции
Bul. Dëshmorët e Kombit
Sheshi Nënë Tereza nr 1010, Tirana
Тел: (+355 4) 2228 623
Факс: (+355 4) 2228 623
www.integrimi.gov.al

Договорен орган

Република Македонија
Делегација на Европската унија
„Свети Кирил и Методиј“ 52б
1000 Скопје
Тел: (+389 2) 3248 500
Факс: (+389 2) 3248 501

Административно тело на Програмата

Заеднички технички секретаријат
Струга
Ул. „Ѓуро Салај“, бр.31
6330 Струга
Тел: (+389 46) 788 300
Факс: (+389 46) 701 735

Антиена Елбасан
Lagja "Brigada 17 S"
Str. 11 Nëntori, Prefecture Elbasan, 3 кат
Тел: (+355 4) 244 431
(+355 69) 2245 430

www.ipacbc-mk-al.net

Скопје, септември 2016